

Motion till riksdagen

1989/90:Fö205

av Arne Andersson i Ljung m.fl. (m)

Försvarspolitiken

Säkerhetspolitiken

Den militära hotbilden

Den säkerhetspolitiska situationen just nu präglas mer än någonting annat av en mycket stor osäkerhet. Utvecklingen framstår i många avseenden som mycket positiv, samtidigt som förändringar sker snabbt och oförutsägbart. Den stabilitet vi vant oss vid de senaste decennierna har plötsligt förbytt i dramatik. Tron att viktiga politiska förändringar kan avläsas i god tid har visat sig vara ogrundad. Den förvarningstid vi tidigare förutsatt kan inte längre tas för given.

Under det senaste året har djupgående politiska förändringar inträffat i nästan samtliga östeuropeiska stater, och dessutom har inre oroligheter förekommit i såväl Kina som i Sovjetunionen. Samtidigt kännetecknas situationen av ett bättre förhållande mellan stormakterna USA och Sovjetunionen än på mycket länge.

Seriösa förhandlingar förs nu om verkliga nedrustningar på ett sätt som inte förekommit tidigare. Tyvärr avser man inte att minska styrkorna överallt, utan främst i Centraleuropa. De mycket stora styrkor som finns i Sveriges omedelbara närhet berörs inte av de förhandlingar som nu pågår.

Kolahalvön, och Murmanskbasen, har systematiskt byggts upp till en mycket betydelsefull del av den sovjetiska krigsmakten. De styrkor som finns stationerade i detta område, i omedelbar närhet av Sveriges gräns, är nu så stora att NATO har bedömt det nödvändigt att upprätta särskilda förråd i Norge för att kunna möta det sovjetiska hotet i området.

Leningrads militärområde, som innefattar de för oss betydelsefulla områdena längs Östersjökuusten och finska gränsen, är också mycket väl rustat och omfattas inte heller av nedrustningsförhandlingarna.

Blir förhandlingarna framgångsrika kommer en allt större andel av Sovjetunionens styrkor att finnas i vårt närområde, som en automatisk följd av att styrkorna reduceras på andra håll. Förutom denna förskjutning av den relativa styrkan kan en uppbyggnad i faktisk kapacitet komma att ske genom att äldre materiel i Leningrads militärområde ersätts med modernare utrustning som "avvecklas" i Centraleuropa som ett resultat av de pågående förhandlingarna.

Den sovjetiska styrkan och närvaron i vårt närområde har givit området central betydelse även för NATO. Lika naturligt som det skulle vara för Sovjetunionen att i ett kris- eller krigsläge försöka använda skandinaviskt luftrum för att nå Atlanten och Nordeuropa, lika naturligt skulle det vara för NATO att försöka göra detta omöjligt. Vid ett akut kris- eller krigstillstånd kan därför Skandinavien, och därmed Sverige, snabbt komma att hamna i konfliktens centrum.

Det är därför oerhört väsentligt att Sveriges försvar är trovärdigt. Omgivningen måste ha fullt förtroende för såväl vår förmåga som vår vilja att värna vårt territorium. Varje tänkbar angripare skall vara övertygad om att vi kommer att freda oss mot varje annan angripare, och det skall stå klart att den tänkbara vinsten av ett angrepp mot Sverige inte står i rimlig proportion till kostnaderna.

Den politiska hotbilden

Det torde vara obestridligt att Sverige idag är omgivet av främmande trupper på ett sätt, och i en omfattning, som inte förekommit tidigare. Sovjetunionen befinner sig i slutfasen av en militär upprustning som pågått under mycket lång tid, NATO har etablerat depåer och genomfört övningar i Norge, och våra nordiska grannländer har ökat sina reala försvarsutgifter i flera års tid. Sverige ensamt har nedrustat.

Ser vi till enbart den militära utveckling som skett i vår närmaste omgivning är det uppenbart att vår ensidiga nedrustning inte varit motiverad, och inte heller har lett någon till efterföljd.

Den militära situationen är dock inte helt avgörande, även den politiska bilden har givetvis betydelse. Eftersom den politiska situationen kan växla oerhört mycket snabbare än den faktiska militära styrkan så krävs dock att politiska förändringar står på en mycket solid grund innan de kan tillmätas någon mer avgörande betydelse.

En påtaglig politisk förändring under senare år gäller förhållandet mellan USA och Sovjetunionen. Reagans politik att Sovjetunionen skulle tvingas att antingen nedrusta eller "rusta ihjäl sig" fick avsedd effekt. USA:s fasta linje tvingade fram ett ställningstagande i Sovjetunionen, och det kunde då bara bli fråga om nedrustningsalternativet. Det fanns inga möjligheter att finansiera en ytterligare rustning utöver den massiva satsning som redan hade gjorts.

Att Sovjetunionens ekonomi är så mycket svagare än USA:s har därmed på sitt sätt blivit en garanti för att nedrustningsförhandlingarna inte kommer att avbrytas. Samtidigt finns säkert också hos den nuvarande Sovjetledningen en genuin vilja till fred och nedrustning.

Risken för en konfrontation mellan de två supermakterna är sannolikt mycket liten. Ingendera sidan har egentligen råd med en konfrontation, och idag har ingendera sidan vare sig behov eller möjlighet att utnyttja den andre som ett yttre hot för att hålla samman nationen.

Att det tidigare helt dominerande spänningsfältet mellan supermakterna nu förlorat i betydelse innebär dock inte att alla relevanta politiska konflikter har eliminerats.

Tvärtom medför detta att en mängd andra konflikter som tidigare hållits i schack nu åter får betydelse. Vi ser dagligen hur oroligheter och spänningar av olika slag visar sig i snart sagt alla östeuropeiska länder. Samtidigt förekommer något som närmast måste betecknas som inbördeskrig i södra Sovjetunionen, en konflikt som dessutom berör närområden i grannlandet Iran.

I Europa har det på nytt uppstått meningsmotsättningar, dock lyckligtvis av ett mildare slag, när det galler frågan om Tysklands enande, och fastställande av gränserna efter andra världskriget. De spänningar inom Europa som ledde till utbrottet av två världkrig på 25 år är ännu inte helt försvunna.

I propositionen säger regeringen att "Det kan dock inte helt uteslutas att avspänningsprocessen drabbas av bakslag och att motsättningarna mellan stormaktsblocken därmed åter skärps." Detta är det säkerhetspolitiska avsnittets enda antydning om att det över huvud taget skulle kunna uppstå några som helst problem. Regeringen utgår tydligen från att Gorbatsjov inte kan komma att misslyckas, det kan bara gå olika fort att nedrusta. Ett sammanbrott inom Sovjetunionen eller Östeuropa tycks inte ingå i föreställningsvärlden. Åtminstone är det uppenbarligen uteslutet att det skulle kunna få några som helst konsekvenser för Sveriges säkerhet.

Ledningsfrågor

Vi ställer oss bakom målsättningen att grunden för försvarsmaktens organisation i fred skall vara dess uppgifter och verksamhet i krig. Vi tillstyrker därför organisationsförändringarna i de delar som syftar till att anpassa fredsorganisationen i enlighet med detta.

Totalförsvarets militära del

Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska syn som kortfattat redovisats ovan (en utförligare redogörelse har lämnats i försvarskommitténs säkerhetspolitiska betänkande) är det oerhört väsentligt att handlingsfriheten bevaras. Den utveckling som skett det senaste året ger inte anledning till att föregripa försvarskommitténs arbete på så sätt att vissa handlingsalternativ görs omöjliga genom beslut som fattas nu.

Tvärtom är det olyckligt att riksdagen redan fattat ett sådant beslut, i fråga om nedläggning av tre regementen i Örebro, Växjö respektive Uddevalla. Detta beslut bör därför omprövas, vilket närmare behandlas nedan.

Av överbefälhavarens redovisning framgår att det råder obalans inom alla huvudprogram mellan uppgifter och resurser. Allt för många deltagare i den dagliga debatten tycks dock tro att försvarets verkliga kapacitet överensstämmer med den som eftersträvades med exempelvis 1987 års försvarsbeslut.

Det finns en mängd brister av olika dignitet inom försvaret som behöver åtgärdas. Inte för att åstadkomma en upprustning utan för att den faktiska kapaciteten skall nå upp till den redan beslutade nivån. För att bevara den nödvändiga handlingsfriheten inför nästa års försvarsbeslut krävs därför beslut om vissa medelsförstärkningar redan under detta år.

Vid uppbyggnad och dimensionering av försvarets framtida utbildnings- och beredskapsverksamhet vore den rimliga beslutsgången att krigsorganisationens behov fastställdes först, därefter togs ställning till hur denna organisation skulle kunna produceras, och till sist drogs slutsatserna om fredsorganisationens uppbyggnad och omfång.

Den nu arbetande försvarskommittén fick de märkliga direktiven att första ställning till omfattningen av fredsverksamheten, därefter till den krigsorganisation som skulle kunna produceras. Denna omvända beslutsordning medförde att riksdagen nyligen beslutade om nedläggning av tre etablissemang, nämligen I 3 i Örebro, I 11 i Växjö samt I 17 i Uddevalla, trots att man ännu inte tagit ställning till vilken omfattning som krävs på den framtida utbildnings- och beredskapsverksamheten.

Det är alltså fullt möjligt att riksdagens beslut nästa år om omfattningen av fredsverksamheten får ett sådant innehåll att det då visar sig att dessa tre regementen i själva verket borde ha varit kvar.

Eftersom nedläggningsbeslutet fattades så nyligen har det ännu inte börjat verkställas. Vi anser därför att beslutet skall rivas upp, och att beslut om antalet regementen inte skall fattas förrän beslut fattats om verksamhetens omfattning enligt ovan.

Detta skulle möjliggöra det vi anser vara huvudalternativet för den framtida organisationen, nämligen minst 21 brigader producerade vid lika många enbrigadsregementen. Med det av riksdagens majoritet fattade beslutet krävs att vissa regementen blir ansvariga för produktionen av två brigader.

Man kan inte heller bortse från de ekonomiska konsekvenserna av de olika alternativen. Trots att nedläggningsbeslutet motiverats med ekonomiska skäl kvarstår faktum att beräkningarna vilar på tämligen osäkra antaganden, framför allt vad gäller investerings- och kapitalkostnader. En viktig aspekt är också att kostnaderna för nyinvesteringarna kommer långt tidigare än de förväntade vinsterna av besparingarna.

Dessutom har de förväntade besparingarna ansetts leda till att de nya investeringar som krävs i stort sett skall kunna finansieras inom ramarna. Beräkningar visar att materielanslagen drabbas av en avtappning på i storleksordningen en miljard kronor under perioden fram till slutet av 1990-talet, varav ca 700 miljoner kronor fram till 1995. Först därefter blir besparingarna så stora att de disponibla materielanslagen hamnar på normal nivå igen.

Detta medför att materielanslagen kommer att vara helt otillräckliga under denna period vilket inte kan accepteras. Att materielinköpen möjligen kan bli desto större efter sekelskiftet kan självklart inte uppväga att de blir otillräckliga för resten av detta århundrade.

Erfarenheten visar också att besparingseffekter som förväntas inträffa långt fram i tiden har en tendens att visa sig vara avsevärt mycket mindre när den aktuella tidpunkten väl är inne.

Detta sätt att försöka skjuta problemen framför sig är desto mera olyckligt som Sverige står inför en osäker period under de närmaste åren. Stora svängningar i resurserna ger möjligen i statistiken ett gott genomsnittligt resultat, i verkligheten innebär det att vi periodvis riskerar att vara försvarslösa.

Situationen bör också ses mot bakgrund av att 1987 års försvarsbeslut särskilt betonade vikten av arméns materielanslag, den nuvarande utvecklingen ger rakt motsatt effekt.

För att förhindra att omstruktureringen av armén leder till att den löpande verksamheten och utbildningen drabbas av stora nedskärningar krävs extra medel under de närmaste åren. Det är i dag ogörligt att exakt beräkna hur stora de tillkommande kostnaderna blir för vart och ett av de närmaste åren. Med det av riksdagen fattade beslutet som grund blir kostnaderna, som tidigare nämnts, betydande. Även med vårt förslag uppstår vissa merkostnader, om än väsentligt lägre. En rimlig uppskattning visar att medelsbehovet för budgetåret 1990/91 i det av oss förespråkade alternativet kommer att uppgå till ca 75 miljoner kronor. Skulle det visa sig att medelsbehovet väsentligt överstiger detta belopp bör regeringen få i uppdrag att återkomma till riksdagen med begäran om ytterligare anslag på tilläggsstat.

Regeringen förefaller inte vara alldeles nöjd med sakernas tillstånd, samtidigt som det är oklart var regeringen egentligen står i väsentliga frågor. Vad beträffar antalet brigader redovisas att ÖB föreslår 21, vilket överensstämmer med moderata samlingspartiets ställningstaganden. Vad regeringen förespråkar framgår dock inte av propositionen.

Inte heller när det gäller materielsidan framgår regeringens ställningstaganden av propositionen. I den sägs endast att "Det kan inte uteslutas att vissa materielobjekt inom armén endast återfinns i de av överbefälhavaren föreslagna högsta ekonomiska nivåerna. Jag är därför inte beredd att godta materialplaneringen i sin helhet och återkommer senare med mina förslag. Jag förutsätter att överbefälhavaren och chefen för armén i den fortsatta planeringen noga prövar och prioriterar inriktningen av arméns materielanskaffning. Det ankommer på regeringen att besluta om den fortsatta inriktningen för anskaffning av armémateriel."

Trots att statsrådet uppenbarligen redan nu kan konstatera att hans och överbefälhavarens bedömningar inte i alla delar överensstämmer redovisas inte vilka bedömningar statsrådet, och regeringen, gör. Detta är klart otillfredsställande. Avsikten med budgetpropositionen är att ge riksdagen möjlighet att i ett sammanhang ta ställning till statens inkomster och utgifter för att på så sätt kunna göra prioriteringar och avvägningar. En samlad bedömning blir omöjlig om regeringen inte är kapabel att redovisa hela sin politik, utan endast delar av den.

Marinstridskrafterna

Tillsammans med flyget utgör marinen den första försvarslinjen i invasionsförsvaret. Det är därför oerhört väsentligt att marinen har en tillräcklig kapacitet och slagkraft om vårt invasionsförsvaret skall fungera.

Vi moderater har under lång tid hävdat marinens betydelse i detta avseende, och vid upprepade tillfällen påtalat att de återkommande undervattenskränkningarna visar att resurserna är otillräckliga.

Det är därför glädjande när försvarsministern nu säger att "Jag vill i detta sammanhang erinra om att min företrädare har anmält (prop. 1984/85:100) att regeringen under en övergångstid medgivit överbefälhavaren att ge av-

kall på de åtgärder inom marinen som syftar till att upprätthålla den långsiktiga beredskapen inom invasionsförsvaret. Jag anser att det nu är angeläget att verksamhet som för de marina stridskrafterna är väsentlig för invasionsförsvaret snarast möjligt återfår normal omfattning." Detta kan endast tolkas som att försvarsministern nu erkänner att vår kritik varit berättigad.

Vårt försvar behöver ytterligare ubåtsjaktkapacitet, och vi förespråkar sedan länge uppsättandet av en andra ubåtsjaktstyrka. Detta kräver ytterligare ytstridsfartyg med ubåtsjaktkapacitet. Överbefälhavaren undersöker för närvarande möjligheterna att åstadkomma detta genom att modifiera robotbåt typ "Norrköping". Visar sig detta tekniskt olämpligt eller omöjligt bör i stället snarast fattas beslut om byggnad av ytterligare två kustkorvetter för samma syfte. Oavsett vilket alternativ som visar sig mest ändamålsenligt bör beslut fattas redan före 1991 års försvarsbeslut för att snabbare trygga ubåtsjaktkapaciteten. Ett snabbt beslut skulle dessutom vara till fördel för Karlskronavarvet som behöver beställningar och besked om vilka beställningar som är aktuella.

Vi föreslår därför att det nu fattas beslut om ett anslagsbelopp om 200 miljoner kronor som gör det möjligt att antingen påbörja ombyggnad av robotbåt typ "Norrköping" eller nybyggnad av två kustkorvetter, samt att ett beställningsbemyndigande ges för de därefter tillkommande kostnaderna.

Marinens verksamhet inskränker sig inte till övning och utbildning, de undervattenskränkningar som ständigt upptäcks medför att marinen återkommande bedriver verklig ubåtsjakt. För denna typ av verksamhet finns vissa anslag, men likafullt kan beräknas att denna verksamhet inkräktar på övningsanslagen med i storleksordningen 50 miljoner kronor per år.

Flygstridskrafter

Vi ställer oss bakom inriktningen att krigsorganisationen bör vidmakthållas på nuvarande kvantitativa nivå och med möjlighet att organisera en fjärde division J35. Förmågan till hög initialeffekt skall återtas och uthålligheten förbättras.

Vissa frågor rörande värnpliktiga

Regeringen föreslår att det nyligen fattade beslutet om förkortad utbildningstid för vissa värnpliktiga rivs upp. Det föreslås att antalet som berörs per år skall fördubblas, att försöket skall omfatta ytterligare två år, samt att det skall omfatta också vissa befälsuttagna värnpliktiga.

Vi har tidigare framhållit vår skepsis mot den förkortade utbildningstiden, samt att vi anser att försöken bör utvärderas innan de utökas. Det är därför med stor tvekan vi nu ser förslaget om att utöka försöken innan utvärderingen skett.

Mot detta står dock vissa fördelar, som inte främst gäller utbildningens kvalitet eller eventuellt bristande sådan. De alltför begränsade medel som de socialdemokratiska regeringarna givit försvaret har bland annat medfört en besvärande ökning av det så kallade kvarståendeläget, en förskönande omskrivning för att tiotusentals ungdomar inte kan få göra sin värnplikt vid den tid som skulle varit lämplig och rimlig.

Detta medför självfallet stora problem för de unga män som ofta inte vet när de kommer att få göra sin värnplikt, och som ofta drabbas av att det dröjer så länge att tjänstgöringen kommer i konflikt med studier, arbete och familj. Ju äldre de värnpliktiga hinner bli innan de kallas in ju större del av dem har exempelvis hunnit skaffa familj. Det medför stora problem för såväl den värnpliktige som för försvaret att tjänstgöringen orsakar problem för det civila livet, dessutom ställer det högre krav på ekonomiska förmåner om många värnpliktiga har familj.

Andelen värnpliktiga som frikallas helt från tjänstgöring har ökat från ca 8-9 procent till 14 procent. Det kan inte uteslutas att det finns ett samband mellan denna ökning och svårigheterna att få göra sin tjänstgöring i anslutning till att man lämnar skolan.

Eftersom den förkortade utbildningen innebär att man med samma fasta resurser kan utbilda två omgångar per år i stället för en, ökar antalet värnpliktiga som kan få göra sin tjänstgöring. Med andra ord kan kvarståendelaget förbättras om den förkortade utbildningen används till att öka antalet utbildade per år, och inte till att minska de fasta resurserna. Kanske kan det också bidra till att antalet frikallanden inte blir fullt så stort.

Erfarenheterna av den förkortade utbildningen är ännu mycket begränsade, men de är inte så entydiga att de utan vidare leder till att försöken skall avbrytas. En ordentlig utvärdering måste göras innan definitiv ställning kan tas till den förändrade utbildningen. I avvaktan på en sådan kan vi tillstyrka att man genom att utnyttja denna möjlighet ökar utbildningstakten så att kvarståendelaget kan förbättras.

En annan fråga som har stor betydelse för vissa värnpliktiga sammanhänger med förstegsutbildningen. Normalt kan en värnpliktig få anstånd med grundutbildningen om den skulle medföra mer än två terminers försening av studierna. Nu meddelar försvarsministern att detta inte skall gälla för dem som tagits ut till förstegsutbildning. Detta innebär att dessa värnpliktiga riskerar en kraftig försämring av sina villkor, med risk för upp till två års försening av studierna vilket kan medföra stora kostnader för de berörda. Samtidigt kommer andra kategorier att få sin värnpliktstid nedkortad till fem månaders tjänstgöring. Regeringens ställningstagande innebär att orättvisorna ökar genom att skillnaderna mellan olika kategorier ökar på detta sätt.

Förutom att dessa orättvisor är svåra att acceptera i sig riskerar de att undergräva de värnpliktigas lojalitet med systemet. Vi anser det därför vara självklart att samma hänsyn skall tas till studieförseningar när det gäller värnpliktiga uttagna till förstegsutbildning som när det gäller övriga värnpliktiga.

Repetitionsövningar

En annan aspekt av utbildningen och dess kvalitet är repetitionsövningarna. Dessas antal och omfattning har sjunkit under den nivå som enligt vår uppfattning kan accepteras. Vi föreslår därför ett extra anslag om 25 miljoner kronor vardera till armén och marinen för att öka repetitionsutbildningen.

Frivilliga försvarsorganisationer

De frivilliga försvarsorganisationerna fyller en viktig funktion i flera avseenden. Förutom att utbilda och rekrytera personal till totalförsvaret bidrar de till att ge en starkare koppling mellan allmänheten och totalförsvarets olika delar. Det värnpliktsförsvar vi förlitar oss på är beroende av att allmänheten känner förtroende för och samhörighet med försvaret. Den allt kortare värnpliktstiden, och de allt fler frikallandena, gör att behovet av frivilligorganisationernas insatser blir större än tidigare. Vi motsätter oss därför förslaget att reducera det av överbefälhavaren begärda anslaget för detta ändamål, och föreslår således att anslaget ökas med 9 183 000 kronor.

Rationalisering

Vi instämmer i försvarsministerns varning att "Rationaliseringarna under en följd av år har varit så stora att de nu börjar påverka primärproduktionen i negativ riktning."

Försvarsindustri

Av ekonomiska skäl har försvarets inköp och användning av ammunition begränsats alltför kraftigt under senare år. Detta har medfört den dubbla nackdelen att det uppstår problem för ammunitionsindustrin samtidigt som de värnpliktiga får långtifrån tillräckligt med ammunition till skjutövningarna. För att såväl förbättra utbildningen som underlätta för industrin föreslår vi att ytterligare 50 miljoner kronor utöver regeringens förslag anslås för inköp av ammunition.

På pjässidan finns ett motsvarande problem. Av kända skäl har Indien valt att, åtminstone för närvarande, inte fullfölja sina affärer med AB Bofors som därför fått för dålig beläggning i sin pjästillverkning. Samtidigt har försvaret drabbats av problemet att ett antal äldre haubitsar, populärt kallade "fransyskor", belagts med skjutförbud på grund av att de är i för dåligt skick. För att snabbt återställa artilleriets kapacitet i detta avseende skulle svackan hos AB Bofors kunna utnyttjas. Genom ett medelstillskott av 100 miljoner kronor skulle en snabb renovering av de äldre pjäserna kunna påbörjas redan under budgetåret 1990/91.

Ett angeläget projekt är att utrusta ubåtsjaktstyrkorna med flygburen radar. varför vi föreslår att 20 miljoner kronor anslås för detta ändamål.

JAS 39-projektet

Det är glädjande att regeringen nu tycks ha beslutat sig för att fullfölja satsningen på JAS-projektet. Redan på första sidan i texten säger föredragande statsrådet att "Beträffande JAS 39-projektet framhålls att det inte avbryts nu. Projektets fortsatta inriktning avgörs i samband med 1991 års försvarsbeslut. Försvarets materielverk fortsätter förberedelserna för anskaffning av delserie två av JAS. Beslut om anskaffning fattas senast den 1 juli 1991."

Vidare sägs att "Överbefälhavaren har efter analys av totalkostnaderna för alternativa utbildningssystem nu ånyo inplanerat anskaffning av JAS 39B. Begränsat tekniskt utvecklingsarbete för JAS 39B genomförs fram till

försvarsbeslutet år 1991 för att göra det möjligt att i detta kunna ta slutlig ställning till JAS 39B." Detta överensstämmer med de krav vi moderater tidigare år fört fram i våra motioner varför vi naturligtvis med tillfredsställelse tillstyrker denna utveckling.

Mot. 1989/90
Fö205

Totalförsvarets civila del

ÖCB har i brev begärt att de i propositionen föreslagna anslagen disponeras om, så att anslaget K 2. Beredskapslagring reduceras med 20,7 miljoner kronor, vilket disponeras så att anslaget H 2. Civil ledning ökas med 3,2 miljoner kronor, anslaget J 3. Civilbefälvärna med 1,3 miljoner kronor samt Kommunikationsdepartementet F 1. Beredskap för civil luftfart med 16,2 miljoner kronor. Denna begäran bör enligt vår uppfattning bifallas.

Under denna rubrik faller också frågan om lokalisering av civilbefälvärnans kansli i Mellersta civilområdet. Av särskild betydelse vid val av lokalisering av fredskansliet blir därför det behov av kontakter med civila myndigheter – inte minst på regional nivå – och andra civila organ, t.ex. näringslivet, som CB:s verksamhet kräver. Behovet av samverkan med militärbefälvärnaren i Mellersta militärområdet bör också beaktas.

Frågan om samlokalisering i fred av CB:s fredskansli och militärområdestaben har tidigare diskuterats i riksdagen. I ett yttrande över en motion år 1974 anförde försvarsutskottet (FöU 1974:1y) bl.a. att det skulle vara till fördel för samverkan i fred om stationeringsorten vore gemensam men frågan om fredskansliets stationeringsort kunde inte bedömas endast med hänsyn till behovet av samverkan med militärbefälvärnaren och staben. För att kunna lösa sina uppgifter ansågs CB i allmänhet vara mer beroende av en lokalisering i nära anslutning till de myndigheter och andra organ, vilkas försvarsplanläggning det i första hand gällde att planera.

CB:s krigsorganisation bör därför planläggas så att organisationen i personellt hänseende tillgodoser möjligheten att bl.a. samordna de civila försvarsåtgärderna inom hela det nya civilområdet.

Vi vill också betona vikten av att ledningsorganen i en uppväxande kris, så länge som det är möjligt, är kvar på fredsuppehållsplatsen. Detta innebär att sårbarhetsaspekten bör tillmätas betydelse, men också att tillgängliga kommunikationer skall möjliggöra ledning och samordning inom hela civilområdet.

Med hänsyn till de faktorer, som enligt vår mening bör tillmätas betydelse vid val av lokalisering av det nya Mellersta civilområdets kansli, bör en annan plats än i Stockholmsområdet komma i fråga.

Vi förordar därför att civilbefälvärnans kansli i Mellersta civilområdet från och med den 1 juli 1991 lokaliseras till Strängnäs.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av bevarad handlingsfrihet inför 1991 års försvarsbeslut.
2. att riksdagen upphäver beslutet att avveckla regementena I 3 i Örebro, I 11 i Växjö samt I 17 i Uddevalla.

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att den framtida arméorganisationen skall bestå av minst 21 brigader.

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att kostnaderna för arméns omstrukturering inte får drabba den löpande verksamheten.

5. att riksdagen till anslaget P 1. Arméförband: Ledning och förbandsverksamhet för budgetåret 1990/91 anslår 75 milj. kr. utöver regeringens förslag, avsett för merkostnader orsakade av arméns omstrukturering i enlighet med vad som anförts i motionen.

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en andra ubåtsjaktstyrka.

7. att riksdagen till C 2 Marinförband: Anskaffning av materiel för budgetåret 1990/91 anslår 220 milj. kr. utöver regeringens förslag, avsett att möjliggöra dels inköp av flygburen radar för ubåtsjakt, 20 milj. kr., dels anskaffande av ytstridsfartyg för ubåtsjakt, 200 milj. kr., i enlighet med vad som anförts i motionen.

8. att riksdagen beslutar uppdra åt regeringen att, sedan överbefälhavarens utredning om eventuell modifiering av ytstridsfartyg för ubåtsjakt slutförts, återkomma till riksdagen med förslag till beställning/bemyndigande avseende ytstridsfartyg för ubåtsjakt.

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder för att förbättra det s.k. kvarståendeläget.

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om möjlighet till anstånd för värnpliktiga uttagna till s.k. förstegsutbildning.

11. att riksdagen till anslaget B 1 Arméförband: Ledning och förbandsverksamhet för budgetåret 1990/91 anslår 25 milj. kr. utöver regeringens förslag, att användas till repetitionsövningar.

12. att riksdagen till anslaget C 1 Marinförband: Ledning och förbandsverksamhet för budgetåret 1990/91 anslår 25 milj. kr. utöver regeringens förslag, att användas till repetitionsövningar.

13. att riksdagen till anslaget F 14 Frivilliga försvarsorganisationer m.m. anslår 9 milj. kr. utöver regeringens förslag.

14. att riksdagen till anslaget B 2 Arméförband: Anskaffning av materiel för budgetåret 1990/91 anslår 50 milj. kr. utöver regeringens förslag, att användas till inköp av ammunition.

15. att riksdagen till anslaget B 2 Arméförband: Anskaffning av materiel för budgetåret 1990/91 anslår 100 milj. kr. utöver regeringens förslag, att användas för modernisering och renovering av haubits 39F i enlighet med vad som anförts i motionen.

16. att riksdagen beslutar tillåta den av ÖCB föreslagna omdispositionen mellan olika anslag i enlighet med vad som i motionen anförts.

17. att riksdagen beslutar att civilbefälhavarens kansli för mellersta civilområdet skall lokaliseras till Strängnäs.

Stockholm den 25 januari 1990

Mot. 1989/90

Fö205

Arne Andersson (m)
i Ljung

Göran Allmér (m)

Ivar Virgin (m)

Wiggo Komstedt (m)

Ingrid Hemmingsson (m)

Tom Heyman (m)

Göthe Knutson (m)

Ingvar Eriksson (m)